

Tři na lavičce

ZITA Zdechovice, Přelouč / Aldo Nicolaj

Tři úskalí na jedné lavičce

Divadelní hra Aldo Nicolaje Tři na lavičce je na českých jevištích už léta zabydlená, protože nabízí působivé téma a hlavně skvělé herecké příležitosti pro tři herce seniorského věku. Do Třeště ji letos přivezl soubor ZITA Zdechovice, Přelouč.

Není to rozhodně hra snadná, co se jevištní realizace týče. Přináší hned několik rizik a je velká škoda, že souboru se bohužel nepodařilo nad nimi zvítězit.

První úskalí: forma hry je spíše rozhlasová. Mnoho příležitostí k akci a budování mizanscény nenabízí a stojí hlavně na jednání slovem. Pokud má být o čem hrát, je nutno se nespolehnout pouze na skrovný příběh, ale pečlivě, důsledně a detailně strukturovat, co se kdy, o které postavě zrovna dozvíme nového. Má-li hra mít alespoň nějaké napětí, musíme postavy poznávat postupně a herci musí najít způsob, jak a čím nás kdy alespoň trochu překvapit. Postavy v podání ZITY však moc této plasticity nenabídly.

Druhé úskalí: děj hry je poměrně monotónní sám o sobě. Aby nebyla monotónní i inscenace jako taková, je potřeba důsledná práce s temporytmem, střihem, výrazné oddělování mikrosituací obsažených v jednotlivých obrazech. Představení Přeloučských ale plynulo jako klidná řeka bez vln a jezů. Děj související s podzimem života k tomu samozřejmě svádí. Ale diváka to může uspávat.

Třetí úskalí: hra je poněkud sentimentální a svádí k sebedojímání na jevišti a citovému vydírání. Ubránit se tomu dá jedině důsledným a klidně až cynickým naplňováním všech komediálních příležitostí, k čemuž má nejvíc příležitostí hlavně mručounský Silvestr (ale nejen on). Není třeba se bát, že vyznění pak nebude dost závažné a katarze se nedostaví. Naopak. Smích diváka odzbrojí, aby ho pak tragická nota zasáhla o to víc a hlouběji. Nemluvě o tom, že smích a dojetí jsou jen dvě strany téže mince – obojí je emoce a prožitek a nejúčinnější jsou právě spolu ve dvojici. Dnešní představení ale bohužel mnoho humoru nenabídlo, zato sentiment by se dal krájet. Účinek na diváka je pak paradoxně (viz. Diderotův Divadelní paradox) často spíše sebeobrana a odtažitost než empatické podlehnutí. Tak snad příště.

Kateřina Baranovská